

URZĄD STATYSTYCZNY W BYDGOSZCZY
ul. ks. Stanisława Konarskiego 1-3, 85-066 Bydgoszcz

Kontakt: e-mail: KancelariaUSBDG@stat.gov.pl
tel. 52 366 93 90
faks 52 366 93 56

Internet: <http://bydgoszcz.stat.gov.pl>

KOMUNIKAT O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO W LISTOPADZIE 2017 R.

Nr 11/2017

opublikowany 02.01.2018

- ⇒ W listopadzie 2017 r. odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku o 3,1% (przed rokiem wzrost o 1,8%).
- ⇒ Stopa bezrobocia rejestrowanego (9,8%) spadła w skali roku o 1,9 p. proc., a w stosunku do października 2017 r. pozostała na niezmiennym poziomie. Do urzędów pracy wpłynęło mniej ofert pracy zarówno w stosunku do listopada 2016 r., jak i w porównaniu z październikiem 2017 r.
- ⇒ W listopadzie br. przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw rosło szybciej w ujęciu rocznym niż przed rokiem (wzrost o 9,2%, w analogicznym miesiącu 2016 r. wzrost o 4,5%).
- ⇒ Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w III kwartale 2017 r. wzrosły w skali roku (o 1,9% wobec spadku o 0,6% w III kwartale 2016 r.). W porównaniu z listopadem 2016 r. we wszystkich grupach artykułów żywnościowych przeważały wzrosty cen. Ceny bułki pszennej i chleba pszenno-żytniego utrzymały się na takim samym poziomie.
- ⇒ W skupie w odniesieniu do października 2017 r. obniżyły się ceny pszenicy oraz żywca wieprzowego i drobiowego. Tańsze niż przed rokiem były żywiec wieprzowy i ziemniaki w skupie. Ceny pozostałych produktów rolnych w skupie wzrosły w obu analizowanych okresach. Na targowiskach ceny większości produktów rolnych były niższe przed miesiącem, ale wyższe niż przed rokiem; jedynie ceny żyta utrzymały się na poziomie sprzed miesiąca i roku. Wskaźnik opłacalności tuczu trzody chlewnej był niższy niż przed miesiącem i rokiem.
- ⇒ Produkcja sprzedana przemysłu wzrosła w skali roku (o 15,1%, wobec wzrostu o 0,4% w listopadzie ub. roku). W skali roku odnotowano wzrost produkcji budowlano-montażowej w przedsiębiorstwach budowlanych o 45,8% (przed rokiem notowano spadek o 28,6%).
- ⇒ Liczba mieszkań oddanych do użytkowania była większa niż w listopadzie 2016 r. (o 25,2%). Spowodowane to było wzrostem w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem i indywidualnym.
- ⇒ W listopadzie 2017 r. w skali roku odnotowano wzrost zarówno sprzedaży detalicznej (o 3,9%), jak i hurtowej (o 7,0%).

Raport „Koniunktura gospodarcza w województwie kujawsko-pomorskim w grudniu 2017 r.”

ukaże się na stronie głównej Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy:

<http://bydgoszcz.stat.gov.pl>

w dniu 29 grudnia 2017 r.

SPIS TREŚCI

	Strona
Rynek pracy	4
Wynagrodzenia	8
Ceny detaliczne	9
Rolnictwo	11
Przemysł i budownictwo	14
Budownictwo mieszkaniowe	16
Rynek wewnętrzny	19
Wybrane dane o województwie kujawsko-pomorskim	20

UWAGI OGÓLNE

Prezentowane w komunikacie dane:

- o zatrudnieniu, wynagrodzeniach oraz o produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa, produkcji budowlano-montażowej, a także o sprzedaży detalicznej i hurtowej towarów dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób,
- o sektorze przedsiębiorstw, dotyczą podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej,
- o cenach detalicznych dotyczą towarów żywnościowych i nieżywnościowych oraz usług, które pochodzą z notowań cen prowadzonych przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen; ceny żywności notowane są raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu,
- o skupie produktów rolnych obejmują skup od producentów z terenu województwa; ceny podano bez podatku VAT,
- o wynikach finansowych przedsiębiorstw oraz nakładach inwestycyjnych dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem przedsiębiorstw rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz szkół wyższych), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

Dane w ujęciu wartościowym wyrażone są w cenach bieżących i stanowią podstawę dla obliczenia wskaźników struktury. Wskaźniki dynamiki zaprezentowano na podstawie wartości w cenach bieżących, z wyjątkiem przemysłu, dla którego wskaźniki dynamiki podano na podstawie wartości w cenach stałych (średnie ceny bieżące 2010 r.).

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) wyliczono na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podane w tekście i tablicach.

W przypadku gdy dynamika przekracza 1000% użyto określenia „wielokrotnie”.

Dane prezentuje się w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności — PKD 2007.

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI 2007 (PKD 2007)

skrót	pełna nazwa
	sekcje
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
handel; naprawa pojazdów samochodowych	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
zakwaterowanie i gastronomia	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
obsługa rynku nieruchomości	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
administrowanie i działalność wspierająca	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
	działy
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	produkcja wyrobów z drewna, oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
produkcja wyrobów z metali	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
produkcja maszyn i urządzeń	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
gospodarka odpadami; odzysk surowców	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
budowa budynków	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

ZNAKI UMOWNE

Kreska	(–)	–	zjawisko nie wystąpiło.
Kropka	(.)	–	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak	(x)	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
Znak	(*)	–	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.
Znak	(Δ)	–	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.

Dane charakteryzujące województwo kujawsko-pomorskie można również znaleźć w publikacjach statystycznych wydawanych przez US w Bydgoszczy oraz w publikacjach ogólnopolskich GUS.

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła.

RYNEK PRACY

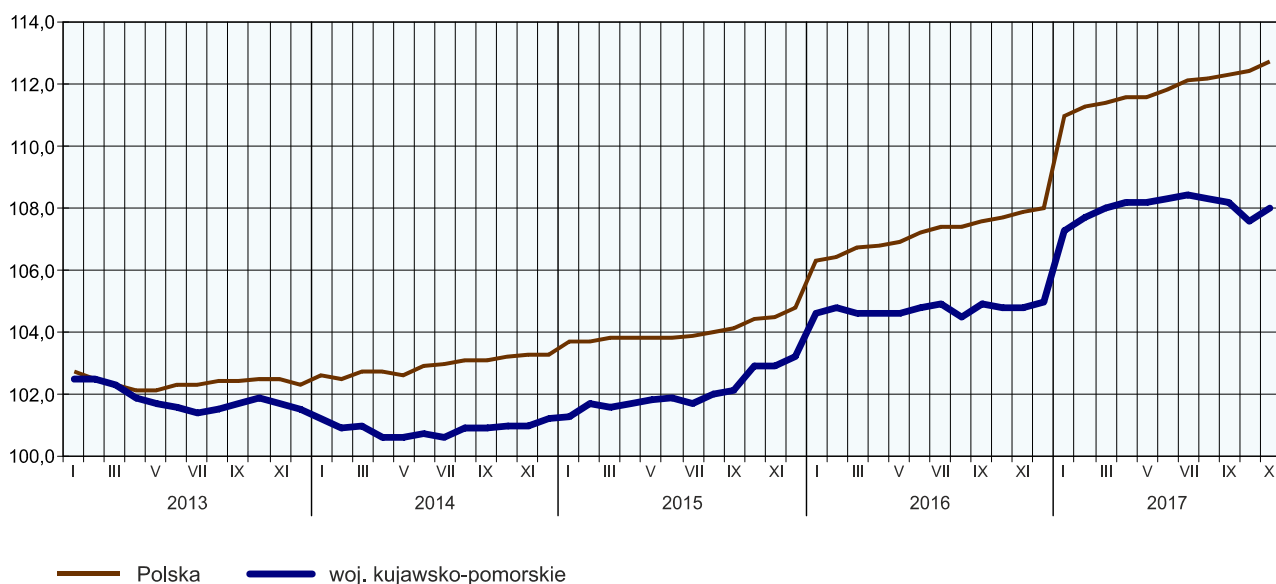
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim w listopadzie 2017 r. ukształtowało się na poziomie 256,2 tys. osób, tj. o 3,1% wyższym niż przed rokiem (wobec wzrostu o 1,8% w listopadzie 2016 r.). **Stopa bezrobocia rejestrowanego** wyniosła 9,8% i była o 1,9 p. proc. niższa niż przed rokiem.

W listopadzie 2017 r. największy wzrost przeciętnego zatrudnienia w skali roku odnotowano w transporcie i gospodarce magazynowej (o 18,0%). Ponadto wzrost większy niż przeciętny w województwie zanotowano w zakwaterowaniu i gastronomii (o 14,1%) oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 3,9%). Przeciętne zatrudnienie zmniejszyło się w administrowaniu i działalności wspierającej (o 2,5%).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	XI 2017		I–XI 2017	
	w tys.	XI 2016 = 100	w tys.	I–XI 2016 = 100
O g ó ł e m	256,2	103,1	255,7	103,1
w tym:				
Przemysł	134,3	102,9	134,1	103,5
w tym:				
przetwórstwo przemysłowe	124,9	102,9	124,7	103,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	6,7	103,9	6,7	104,8
Budownictwo	19,1	101,9	18,8	99,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	52,0	101,6	52,0	103,5
Transport i gospodarka magazynowa	16,8	118,0	16,6	116,4
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3,7	114,1	3,7	111,9
Informacja i komunikacja	1,7	100,8	1,7	96,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4,3	100,2	4,3	101,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	12,3	97,5	12,1	88,3

DYNAMIKA PRZECIĘTNEGO ZATRUDNIENIA W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW (przeciętna miesięczna 2010=100)

W odniesieniu do października 2017 r. przeciętne zatrudnienie wzrosło o 0,3%, w tym najbardziej w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 1,6%).

Na tle pozostałych województw w listopadzie 2017 r. Kujawsko-Pomorskie pod względem przeciętnej liczby zatrudnionych osób zajęło 8 lokatę w kraju.

W końcu listopada 2017 r. **liczba bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy województwa kujawsko-pomorskiego wyniosła 80,1 tys. osób i była o 15,1 tys. osób mniejsza niż w listopadzie 2016 r. (o 15,9%) i o 0,3 tys. osób większa (o 0,4%) niż w październiku 2017 r. Kobiety stanowiły 60,6% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (przed rokiem 58,3%).

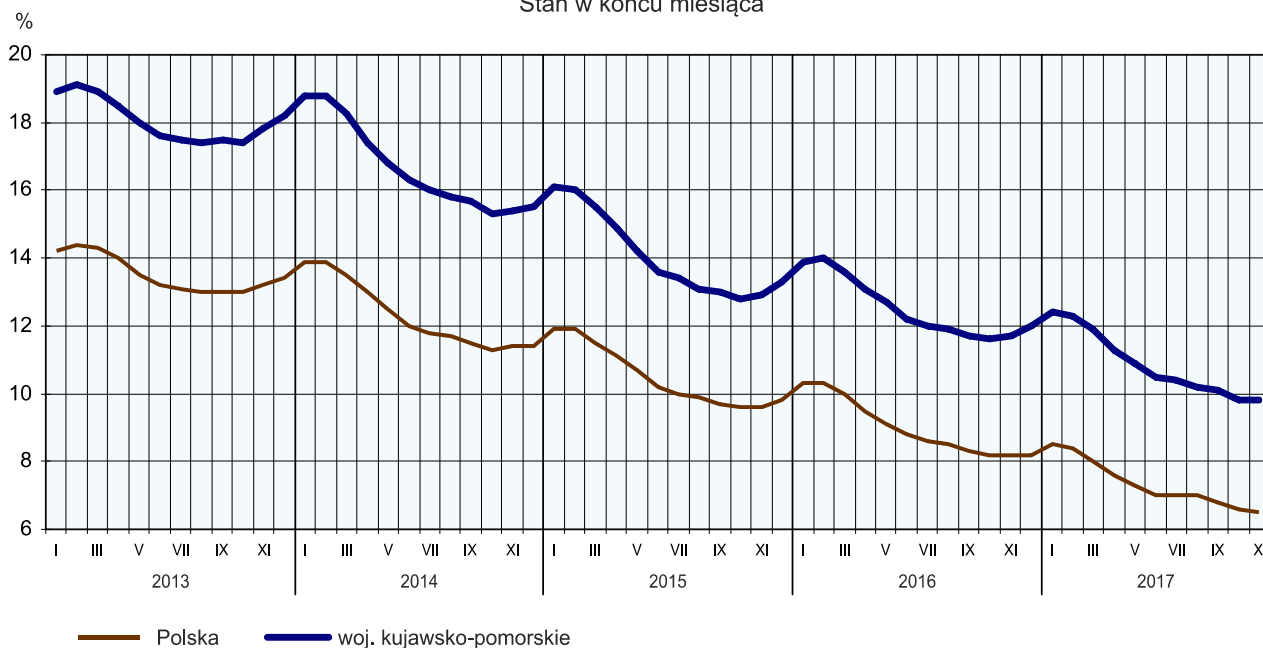
Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	XI 2016	2017	
		X	XI
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu miesiąca) w tys.	95,2	79,8	80,1
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu miesiąca) w tys.	12,6	12,2	11,4
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu miesiąca) w tys.	11,2	14,8	11,1
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w końcu miesiąca) w %	11,7	9,8	9,8

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie kujawsko-pomorskim w końcu listopada 2017 r. ukształtowała się na poziomie 9,8% (w kraju była niższa o 3,3 p. proc.). W stosunku do listopada 2016 r. była niższa o 1,9 p. proc., a w porównaniu z październikiem 2017 r. jej wartość nie zmieniła się. *Kujawsko-Pomorskie nadal znajdowało się wśród województw o najwyższej stopie bezrobocia, zaraz po warmińsko-mazurskim (11,5%). Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w województwie wielkopolskim (3,7%).*

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO

Stan w końcu miesiąca

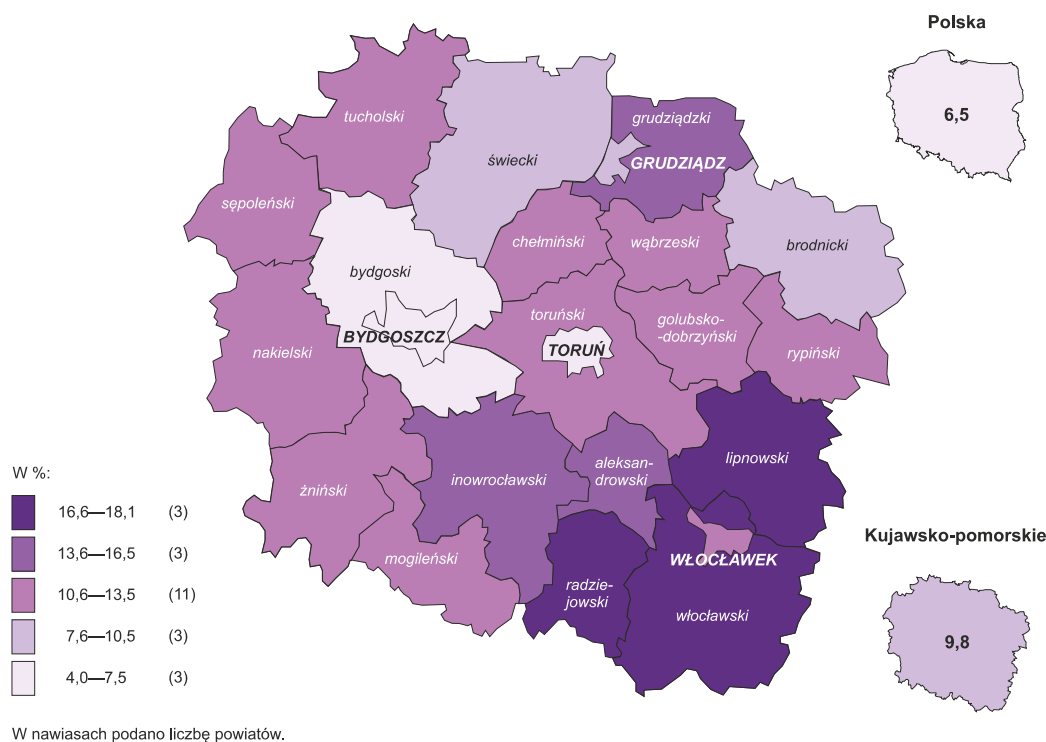

W województwie kujawsko-pomorskim do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia w listopadzie br. nadal należały powiaty: radziejowski i włocławski (po 18,1%, wobec odpowiednio 20,1% i 21,4% w listopadzie 2016 r.) oraz lipnowski (17,4%, wobec 19,6%), a o najniższej Bydgoszcz (4,0%, wobec 4,9%) oraz Toruń (5,2%, wobec 5,9% przed rokiem). W skali roku stopa bezrobocia zmniejszyła się we wszystkich powiatach, a w największym stopniu w powiatach żnińskim (o 3,7 p. proc.) oraz włocławskim (o 3,3 p. proc.).

W listopadzie 2017 r. w powiatowych urzędach pracy **zarejestrowano** 11,4 tys. osób bezrobotnych, tj. o 9,9% mniej niż przed rokiem i o 6,8% mniej niż w październiku 2017 r. Zmniejszył się udział osób rejestrujących się po raz kolejny (o 1,2 p. proc., tj. do 87,3%) w nowo zarejestrowanych ogółem w stosunku do listopada 2016 r., udział bezrobotnych dotychczas niepracujących w nowo zarejestrowanych (o 0,6 p. proc., tj. do 10,5%) oraz udział osób zwolnionych z przyczyn zakładu pracy (o 0,1 p. proc. do 3,0%). Zwięk-

szły się natomiast udział absolwentów (o 0,3 p. proc., tj. do 7,2%). Stopa napływu bezrobotnych¹ do urzędów pracy wyniosła 1,4%.

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO WEDŁUG POWIATÓW W 2017 R. Stan w końcu listopada

W tym samym czasie z ewidencji **wyrejestrowano** 11,1 tys. osób bezrobotnych, tj. mniej o 1,6% niż w listopadzie 2016 r. i mniej o 25,3% niż w październiku 2017 r. Z tytułu podjęcia pracy (główniej przyczyny wyrejestrowania) z rejestru bezrobotnych wyłączono 6,2 tys. osób (przed rokiem 6,5 tys.). Udział tej kategorii osób w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zmniejszył się o 1,0 p. proc. w ujęciu rocznym (do 56,5%). Zmniejszył się także odsetek osób bezrobotnych, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 2,4 p. proc., tj. do 15,7%). Zwiększył się natomiast udział osób, wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem szkolenia lub stażu u pracodawców (o 1,4 p. proc., tj. do 8,7%), udział bezrobotnych, którzy nabyli prawa emerytalne lub rentowe (o 0,1 p. proc., tj. do 0,8%). Stopa odpływu bezrobotnych² z urzędów pracy wyniosła 13,9%.

W końcu listopada 2017 r. **bez prawa do zasiłku** pozostawało 67,8 tys. bezrobotnych, a ich udział w liczbie bezrobotnych ogółem zmniejszył się w stosunku rocznym (o 0,2 p. proc., tj. do 84,7%).

W województwie kujawsko-pomorskim bezrobotni będący **w szczególnej sytuacji na rynku pracy** w końcu listopada 2017 r. stanowili 87,0% ogółu bezrobotnych (przed rokiem 87,2%). Do bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy zaliczane są m.in. osoby długotrwale bezrobotne³, których udział w liczbie zarejestrowanych ogółem zwiększył się w skali roku o 0,5 p. proc. Zwiększył się także udział osób bezrobotnych posiadających co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia (o 2,8 p. proc.). Zmniejszył się natomiast udział osób bezrobotnych do 30 roku życia i 25 roku życia (w każdej z wymienionych grup po 1,6 p. proc.) oraz bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 0,8 p. proc.).

¹ Stosunek liczby bezrobotnych nowo zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

² Stosunek liczby bezrobotnych wyrejestrowanych w miesiącu sprawozdawczym do liczby bezrobotnych na koniec poprzedniego miesiąca.

³ Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

Wybrane kategorie bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy kształtowały się następująco:

Bezrobotni	XI 2016	2017	
		X	XI
w procentach ogółem			
Do 30 roku życia	28,4	27,8	26,8
w tym do 25 roku życia	14,7	14,1	13,1
Długotrwale bezrobotne	59,6	60,1	60,1
Powyżej 50 roku życia	25,6	24,5	24,8
Posiadający co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia	19,6	22,4	22,4

Wśród bezrobotnych nie zaliczających się do grupy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zwiększył się udział kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych (o 2,9 p. proc.) oraz osób bez kwalifikacji zawodowych (o 0,3 p. proc.). Zmniejszył się natomiast udział osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego (o 0,6 p. proc.).

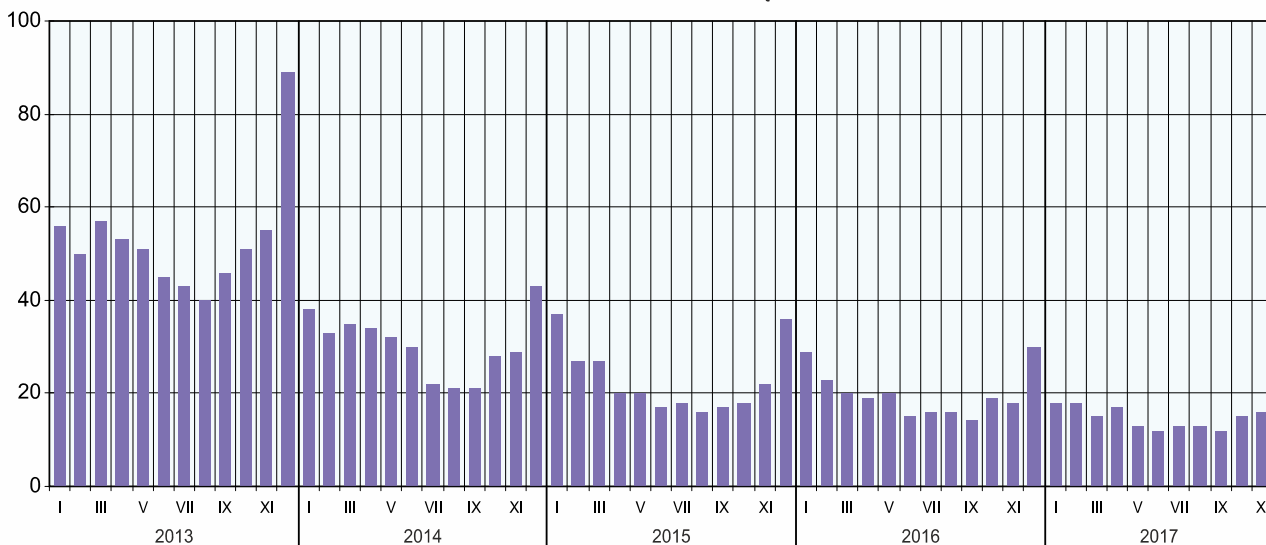
Wybrane kategorie bezrobotnych:

Bezrobotni	XI 2016	2017	
		X	XI
w procentach ogółem			
Bez kwalifikacji zawodowych	35,9	36,4	36,2
Bez doświadczenia zawodowego	20,8	20,8	20,2
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	18,6	21,6	21,5

W listopadzie 2017 r. do urzędów pracy zgłoszono 6,0 tys. **ofert pracy**, tzn. wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. Było to mniej o 0,2 tys. ofert w porównaniu z listopadem 2016 r. i o 1,7 tys. mniej niż w październiku 2017 r. W końcu miesiąca na 1 ofertę pracy przypadało 16 bezrobotnych (odpowiednio 18 przed rokiem i 15 przed miesiącem).

BEZROBOTNI NA 1 OFERTĘ PRACY

Stan w końcu miesiąca

Z danych urzędów pracy wynika, że według stanu w końcu listopada 2017 r., 9 zakładów pracy zapowiedziało w najbliższym czasie **zwolnienie** 243 pracowników (przed rokiem odpowiednio 12 zakładów i 571 pracowników).

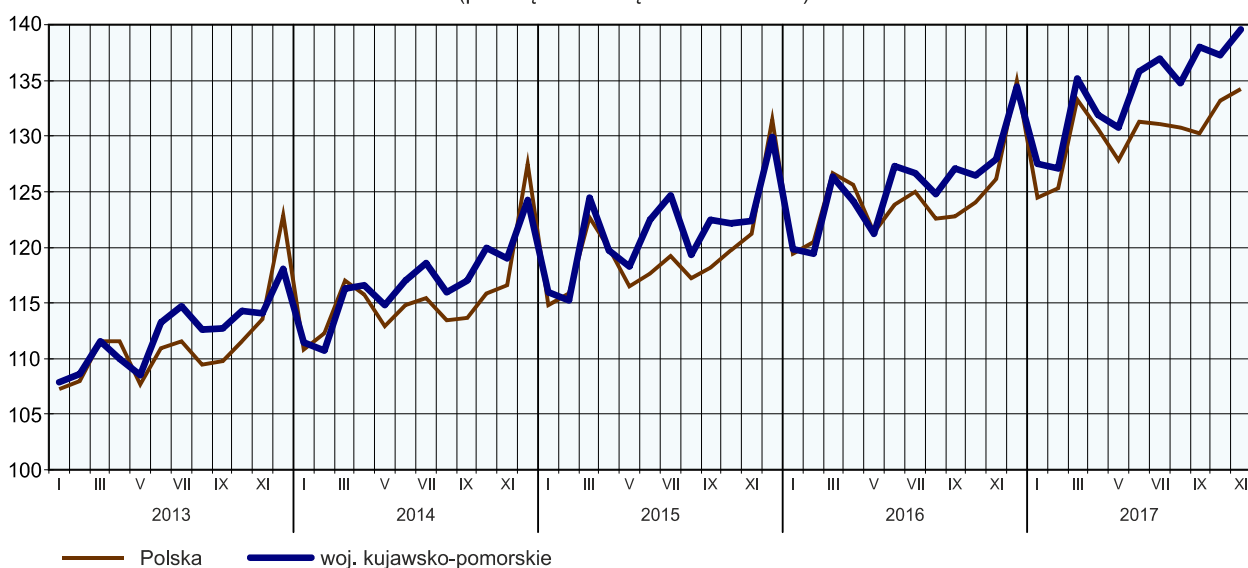
WYNAGRODZENIA

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w listopadzie 2017 r. w województwie kujawsko-pomorskim ukształtowało się na poziomie 3976,50 zł (w kraju 4610,79 zł) i było o 9,2% wyższe niż w listopadzie 2016 r. (przed rokiem wzrost o 4,5%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	XI 2017		I–XI 2017	
	w zł	XI 2016 = 100	w zł	I–XI 2016 = 100
O g ó ł e m	3976,50	109,2	3843,59	108,0
w tym:				
Przemysł	4048,19	108,4	3951,82	107,0
w tym:				
przetwórstwo przemysłowe	4031,20	108,8	3940,52	107,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	4127,46	106,0	3851,28	103,8
Budownictwo	4103,80	112,4	3955,56	108,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	3943,89	109,6	3776,67	110,8
Transport i gospodarka magazynowa	3495,70	114,9	3330,83	109,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3171,65	101,1	3114,80	105,3
Informacja i komunikacja	5599,34	111,7	5578,29	107,6
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4257,73	103,5	4062,79	106,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2844,97	105,0	2767,01	103,2

**DYNAMIKA PRZECIĘTNEGO MIESIĘCZNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO
W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW**
(przeciętna miesięczna 2010=100)

W porównaniu z listopadem 2016 r. wzrost przeciętnych wynagrodzeń odnotowano prawie we wszystkich sekcjach PKD. Więcej niż przeciętnie w województwie wzrosły płace w: transporcie i gospodarce magazynowej (o 14,9%), budownictwie (o 12,4%), informacji i komunikacji (o 11,7%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 9,6%).

W odniesieniu do przeciętnego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego w listopadzie br. najwyższe wynagrodzenia otrzymywali zatrudnieni m.in. w sekcji informacja i komunikacja (o 40,8% wyższe) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 7,1%). Niższe wynagrodzenia odnotowano m.in.: w administrowaniu i działalności wspierającej (o 28,5% niższe od przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw), w zakwaterowaniu i gastronomii (o 20,2%), a także w transporcie i gospodarce magazynowej (o 12,1% niższe).

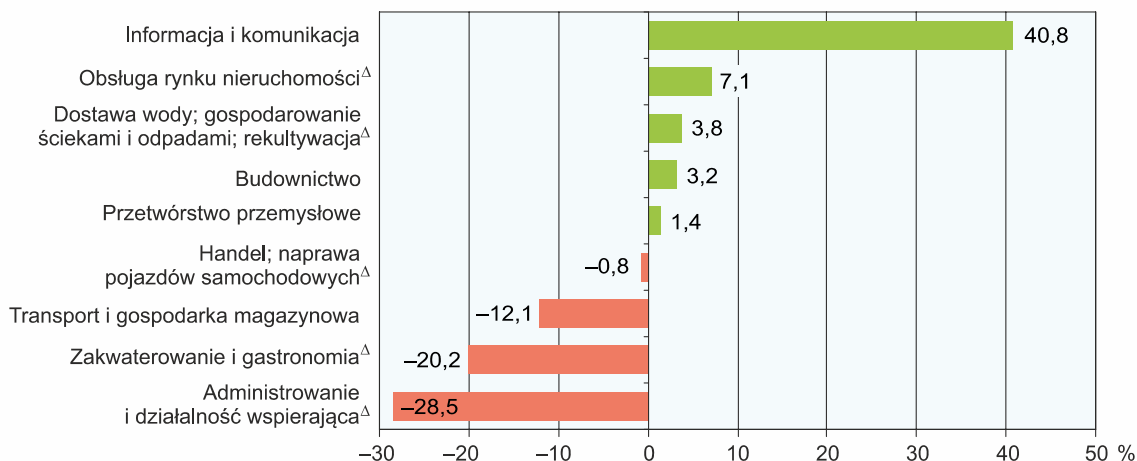

W odniesieniu do października br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ukształtowało się na poziomie wyższym (o 1,7%), w tym najbardziej wzrosło w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 7,3%).

W okresie styczeń–listopad br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 3843,59 zł i było o 8,0% wyższe niż w analogicznym okresie 2016 r. (przed rokiem o 3,7% wyższe).

Województwo kujawsko-pomorskie pod względem wysokości przeciętnego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w listopadzie 2017 r. uplasowało się na 14 miejscu w kraju.

ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO OD ŚREDNIEGO WYNAGRODZENIA W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW W WOJEWÓDZTWIE W LISTOPADZIE 2017 R.

CENY DETALICZNE

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie kujawsko-pomorskim w III kwartale 2017 r. wzrosły w skali roku o 1,9% (wobec spadku o 0,6% w III kwartale 2016 r.). *W województwie kujawsko-pomorskim wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych utrzymał się na takim samym poziomie jak przeciętnie w kraju.*

Wzrost cen w województwie w odniesieniu do III kwartału 2016 r. odnotowano m.in. w grupach: żywność i napoje bezalkoholowe — o 4,6% (wobec wzrostu o 1,2% w analogicznym okresie ub. roku), mieszkania — o 1,7% (wobec spadku o 0,2%) oraz rekreacja i kultura — o 1,6% (wobec spadku o 3,9%). Spadek cen odnotowano w grupach odzież i obuwie — o 5,0% oraz transport — o 0,2% (w III kwartale 2016 r. odpowiednio spadek o 3,8% i o 4,6%).

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie kujawsko-pomorskim kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2016		2017	
	II kw.	III kw.	II kw.	III kw.
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100			
O g ó ł e m	99,2	99,4	101,8	101,9
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,9	101,2	103,3	104,6
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe .	100,5	100,8	101,7	102,0
Odzież i obuwie	97,2	96,2	94,8	95,0
Mieszkanie	99,8	99,8	101,3	101,7
Zdrowie	99,7	97,9	99,9	100,8
Transport	94,1	95,4	103,7	99,8
Rekreacja i kultura	95,3	96,1	102,0	101,6
Edukacja	100,8	100,7	100,9	101,3

Ceny detaliczne większości artykułów żywnościowych w listopadzie 2017 r. były wyższe niż przed rokiem.

ZMIANY CEN DETALICZNYCH WYBRANYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH W LISTOPADZIE 2017 R.

(wzrost/spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego)

W grupie artykułów „pieczywo i produkty zbożowe” przeważały produkty, których cena nie zmieniła się. Były to ceny bułki pszennej i chleba mieszanego pszenno-żytniego. Nieznacznie spadły ceny kaszy jęczmiennej (o 0,5%) i ryżu białego (o 0,3%).

W skali roku odnotowano wzrost cen: kurcząt patroszonych (o 7,5%), mięsa wieprzowego bez kości — schab środkowy (o 1,6%) oraz mięsa wołowego bez kości — z udźca (wzrost o 0,5%). Wyższe niż przed rokiem były ceny badanych wędlin: szynki wieprzowej gotowanej (7,5%) kielbasy suszonej (o 6,3%) oraz kielbasy wędzonej (1,9%). Wzrosła również cena mrożonych filetów z morszczuka (o 2,4%).

W grupie „mleko i sery” wzrost cen odnotowano wśród wszystkich badanych produktów: jaj świeżych (o 56,5%), sera dojrzewającego (wzrost o 10,1%), śmietany o zawartości tłuszczu 18% (wzrost o 8,3%), mleka krowiego spożywczego o zawartości tłuszczu 2–2,5% (wzrost o 5,2%), a także sera twarogowego półtłustego (wzrost o 4,5%).

W grupie „oleje i pozostałe tłuszcze” wzrosły ceny: masła świeżego o zawartości tłuszczu ok. 82,5% (o 49,0% w skali roku) i oleju rzepakowego produkcji krajowej (o 10,5%), a także margaryny (o 3,9%).

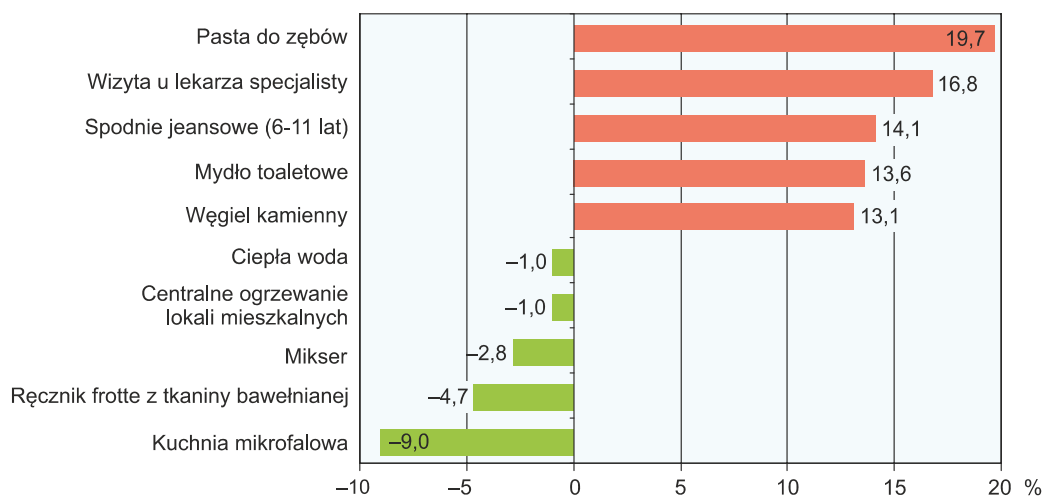
W grupie „owoce i warzywa” odnotowano wyższe niż przed rokiem ceny: jabłek (o 43,1%), marchwi (o 20,1%), pomarańczy (o 16,9%) oraz cytryn (o 16,3%).

Wśród pozostałych artykułów żywnościowych wzrosły w porównaniu z listopadem 2016 r. ceny: piwa jasnego pełnego, butelkowanego (o 5,8%), czekolady mlecznej (o 4,6%), kawy naturalnej mielonej (o 4,0%) oraz papierosów (o 3,8%). Spadła cena cukru białego kryształ (o 6,7%) i herbaty czarnej, liściastej o 0,7%.

W grupie towarów i usług związanych z utrzymaniem mieszkania zanotowano wzrost cen w skali roku: węgla kamiennego (o 13,1%), opłaty za wywóz śmieci niesegregowanych i segregowanych w budynkach wielorodzinnych (odpowiednio o 2,0% i o 0,5%) oraz ceny zimnej wody z miejskiej sieci wodociągowej (o 0,9%). Niższe niż przed rokiem były ceny ciepłej wody i centralnego ogrzewania (po 1,0%).

W grupie towarów i usług związanych z transportem odnotowano w skali roku wzrost cen: oleju napędowego (o 4,0%), benzyny silnikowej bezołowiowej, 95–oktanowej (o 3,5%) oraz biletu normalnego, jednorazowego na przejazd autobusem miejskim (o 0,4%).

**ZMIANY CEN DETALICZNYCH WYBRANYCH ARTYKUŁÓW NIEŻYWNOŚCIOWYCH
I USŁUG KONSUMPCYJNYCH W LISTOPADZIE 2017 R.**
(wzrost/spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego)

Wśród pozostałych badanych artykułów żywnościowych i usług konsumpcyjnych w skali roku wzrosły ceny m.in.: pasty do zębów (o 19,7%), wizyty u lekarza specjalisty (o 16,8%), czy spodni dziecięcych typu jeans (o 14,1%). Spadek cen dotyczył m.in.: kuchni mikrofalowej (o 9,0%), ręcznika frotte (o 4,7%) oraz miksera (o 2,8%).

ROLNICTWO

Notowane w listopadzie br. na rynku rolnym ceny pszenicy były niższe niż przed miesiącem, ale wyższe niż przed rokiem. Ceny żyta w skupie wzrosły zarówno w skali miesiąca jak i roku, na targowiskach natomiast pozostały na niezmiennym w stosunku do analizowanych okresów poziomie. Ceny skupu żywca wołowego i mleka były wyższe w obu okresach, a żywca wieprzowego — niższe. Ziemniaki w skupie były droższe niż w październiku br., ale tańsze niż w listopadzie ub. roku. Ceny ziemniaków i prosiąt przeznaczonych do dalszego chowu na targowiskach obniżyły się w skali miesiąca i wzrosły w skali roku. Tańszy niż w październiku br., ale jednocześnie droższy niż w listopadzie ub. roku był żywiec drobiowy w skupie. Pogorszyły się uwarunkowania do produkcji trzody chlewnej.

Listopad br. był miesiącem dość chłodnym, jednak temperatura w dzień nie spadała poniżej 0°C. Warunki agrometeorologiczne były korzystne dla wegetacji roślin ozimych. Stan ozimin nadal oceniany był jako dobry. Trudności wynikające z dużej wilgotności gleby, zwłaszcza na glebach mocniejszych, dotyczyły zbioru pozostałych buraków cukrowych i wykonywania orek zimowych.

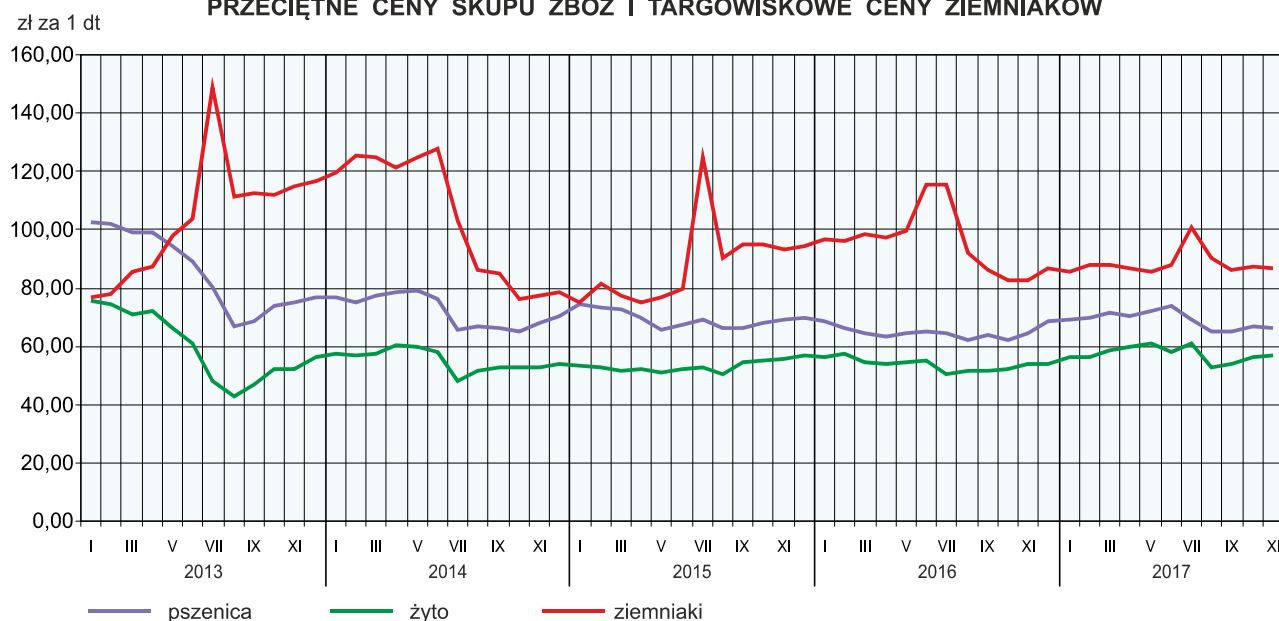
Według stacji hydrologiczno-meteorologicznej Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Toruniu w listopadzie br. odnotowano 13 dni z opadami deszczu. Suma opadów atmosferycznych (ok. 34,2 mm) stanowiła 98% normy z wielolecia. Średnia temperatura na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego wyniosła 5,2°C i była wyższa od średniej z lat 1971–2000 o 2,1°C, przy czym maksymalna temperatura wyniosła 12,8°C, a minimalna -2,3°C.

Skup zbóż^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VII–XI 2017		XI 2017		
	w tys. t	analogiczny okres roku poprzedniego = 100	w tys. t	XI 2016 = 100	X 2017 = 100
Ziarno zbóż podstawowych ^b	602,5	139,7	100,3	219,2	106,1
w tym:					
pszenica	477,4	142,0	82,8	230,4	107,6
żyto	50,6	141,6	5,0	154,1	61,6

^a W okresie lipiec-listopad bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje: pszenicę, żyto, jęczmień, owies, pszenżyto. Łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego.

PRZECIĘTNE CENY SKUPU ZBÓŻ I TARGOWISKOWE CENY ZIEMNIAKÓW

W okresie lipiec-listopad br. **skup zbóż podstawowych** (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) był większy niż w ub. roku o 39,7%, w tym pszenicy — o 42,0%, a żyta — o 41,6%.

W listopadzie br. dostawy zbóż do skupu były większe niż przed miesiącem — łącznie skupiono 100,3 tys. t zbóż, tj. o 6,1% więcej niż w październiku br., przy czym podaż pszenicy była większa o 7,6%, a żyta mniejsza o 38,4%. W porównaniu z listopadem ub. roku do skupu dostarczono o 119,2% więcej zbóż, w tym pszenicy o 130,4%, a żyta o 54,1% więcej.

Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	I–XI 2017		XI 2017		
	w tys. t	I–XI 2016 = 100	w tys. t	XI 2016 = 100	X 2017 = 100
Żywiec rzeźny ^b	344,6	87,7	26,3	103,5	109,7
w tym:					
wołow (bez cieląt)	51,3	102,6	2,7	90,7	98,7
wieprzowy	154,2	75,1	12,0	109,3	125,8
drobiowy	138,7	101,3	11,5	101,4	99,0
Mleko ^c	745,8	104,3	62,0	101,6	97,2

^a W okresie lipiec-listopad bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w wadze żywej. ^c W milionach litrów.

Od początku br. **skup żywca rzeźnego** (w wadze żywej) obniżył się o 12,3% w stosunku do notowanego przed rokiem. Niższy był skup żywca wieprzowego — o 24,9%, a wołowego i drobiowego wyższy odpowiednio o 2,6% i o 1,3%. W listopadzie br. producenci z województwa kujawsko-pomorskiego dostarczyli do skupu

26,3 tys. t żywca rzeźnego, tj. więcej o 9,7% niż przed miesiącem i o 3,5% niż przed rokiem. W obu analizowanych okresach zwiększył się również skup trzody chlewnej. Podaż drobiu zmniejszyła się w porównaniu z październikiem br., ale zwiększyła w odniesieniu do listopada ub. roku. Zarówno w skali miesiąca, jak i roku zmniejszył się skup bydła rzeźnego.

Przeciętne ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

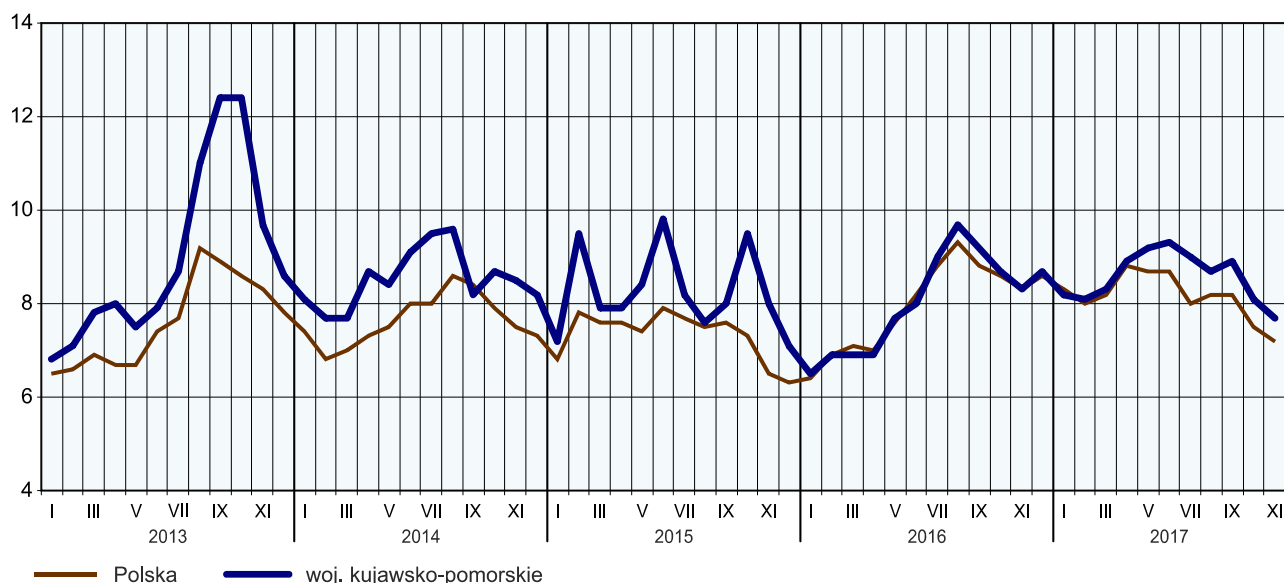
Wyszczególnienie	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	XI 2017			I–XI 2017		XI 2017			I–XI 2017	
	zł	XI 2016 = 100	X 2017 = 100	zł	I–XI 2016 = 100	zł	XI 2016 = 100	X 2017 = 100	zł	I–XI 2016 = 100
Ziarno zbóż ^a za 1 dt:										
pszenica	66,36	103,2	99,4	70,40	109,7	76,16	101,6	97,0	78,23	103,0
żyto	56,71	105,6	101,1	54,90	103,2	60,00	100,0	100,0	60,56	101,9
Ziemniaki ^b za 1 dt	24,38	97,5	105,2	31,27	91,6	86,78	105,2	99,3	88,52	91,6
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej:										
w tym:										
bydło (bez cieląt)	6,75	114,8	100,2	6,46	107,5	.	x	x	.	x
trzoda chlewna	4,64	92,9	95,8	5,24	113,4	.	x	x	.	x
drób	3,66	106,7	99,0	3,53	99,2	.	x	x	.	x
Prosię na chów za 1 szt.	.	x	x	.	x	187,50	115,6	99,3	175,81	131,3
Mleko za 1 hl	144,45	116,8	101,7	131,52	128,7	.	x	x	.	x

^a W skupie bez ziarna siewnego. ^b Na targowiskach — jadalne.

W listopadzie 2017 r. średnie ceny za dostarczoną do skupu pszenicę (66,36 zł/dt) były niższe o 0,6% niż przed miesiącem, ale wyższe o 3,2% niż przed rokiem. Podobne tendencje w zakresie cen pszenicy odnotowano na targowiskach (76,16 zł/dt); w porównaniu z październikiem br. pszenica była tańsza o 3,0%, ale droższa o 1,6% niż w listopadzie ub. roku. Ceny żyta w skupie (56,71 zł/dt) wzrosły w obu analizowanych okresach; o 1,1% w skali miesiąca i o 5,6% w skali roku. Ceny żyta w obrocie targowiskowym (60,00 zł/dt) pozostały na poziomie sprzed miesiąca i roku.

W analizowanym miesiącu, średnio za 1 dt ziemniaków płacono w skupie 24,38 zł, tj. o 5,2% więcej niż przed miesiącem i o 2,5% mniej niż przed rokiem. Przeciętne ceny ziemniaków na targowiskach

RELACJA PRZECIĘTNYCH CEN SKUPU ŻYWCA WIEPRZOWEGO DO PRZECIĘTNYCH CEN ŻYTA NA TARGOWISKACH

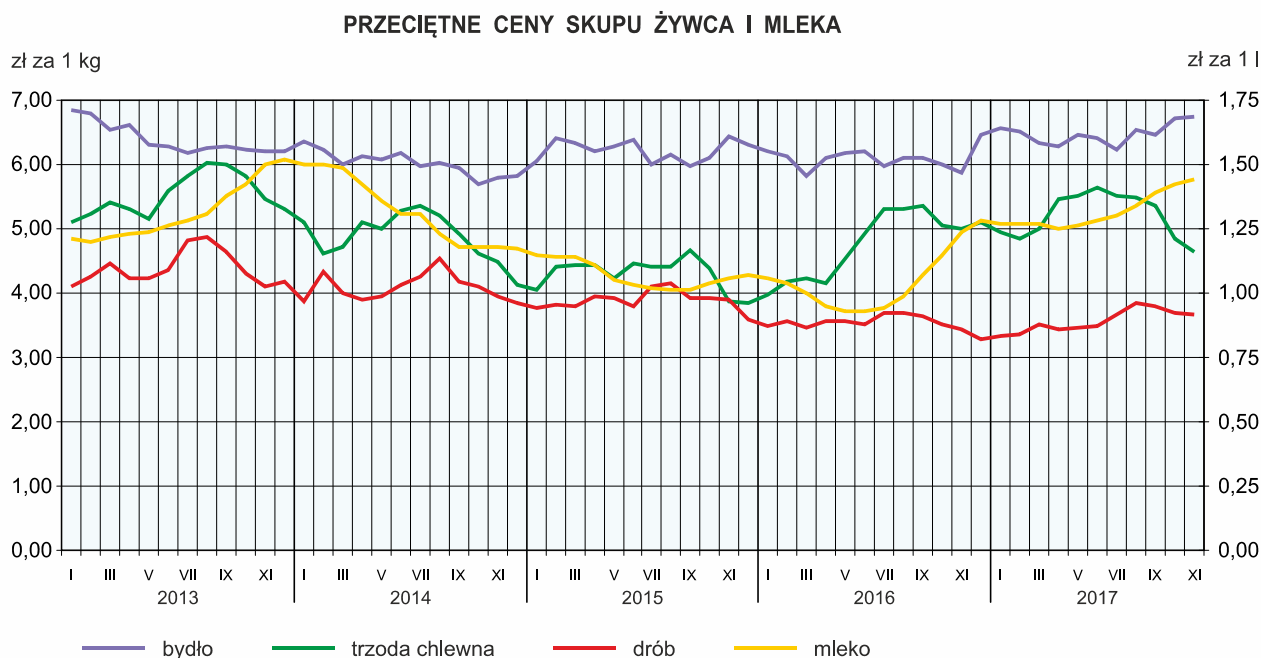

w listopadzie br. (86,78 zł/dt) obniżyły się w stosunku do poprzedniego miesiąca o 0,7%, ale wzrosły w skali roku o 5,2%.

W listopadzie br. zarówno w odniesieniu do października br. jak i analogicznego miesiąca poprzedniego roku odnotowano spadek **cen żywca wieprzowego** w skupie; za 1 kg tego surowca płacono 4,64 zł, tj. mniej odpowiednio o 4,2% i o 7,1%. Spadek cen żywca wieprzowego w skupie przy niezmiennych cenach żyta na targowiskach skutkowało pogorszeniem się rentowności produkcji żywca wieprzowego w porównaniu z październikiem br. W listopadzie br. cena 1 kg żywca wieprzowego w skupie równoważyła wartość 7,7 kg żyta na targowiskach, wobec 8,1 przed miesiącem (przed rokiem — 8,3). Średnie ceny za prosię przeznaczone do dalszego chowu (187,50 zł/szt) obniżyły się w skali miesiąca o 0,7%, a w skali roku wzrosły o 15,6%.

Przeciętne ceny skupu drobiu rzeźnego w listopadzie br. (3,66 zł/kg) spadły w odniesieniu do października br. o 1,0%, a w porównaniu z listopadem ub. roku wzrosły o 6,7%.

W opisywanym miesiącu przeciętne ceny żywca wołowego (6,75 zł/kg) były wyższe niż przed miesiącem i rokiem odpowiednio o 0,2% i o 14,8%.

Od początku br. **skup mleka** wyniósł 745,8 mln l i był o 4,3% większy niż w analogicznym okresie 2016 r. W listopadzie br. dostawy mleka do skupu (62,0 mln l) były mniejsze w ujęciu miesięcznym o 2,8%, a w ujęciu rocznym większe o 1,6%. Średnie ceny tego surowca w listopadzie br. ukształtowały się na poziomie 144,45 zł za 100 l, tj. wyższym niż przed miesiącem i rokiem odpowiednio o 1,7% i o 16,8%.

PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Produkcja sprzedana przemysłu w województwie kujawsko-pomorskim w listopadzie br. osiągnęła wartość 5331,2 mln zł (w cenach bieżących) i była (w cenach stałych) wyższa niż przed rokiem o 15,1%, a w porównaniu z poprzednim miesiącem wyższa o 0,4%.

Na wzrost produkcji sprzedanej przemysłu miała wpływ największa, stanowiąca 95,4% udziału, sekcja tj. przetwórstwo przemysłowe, w której odnotowano wzrost w porównaniu z listopadem ub. roku o 15,4%.

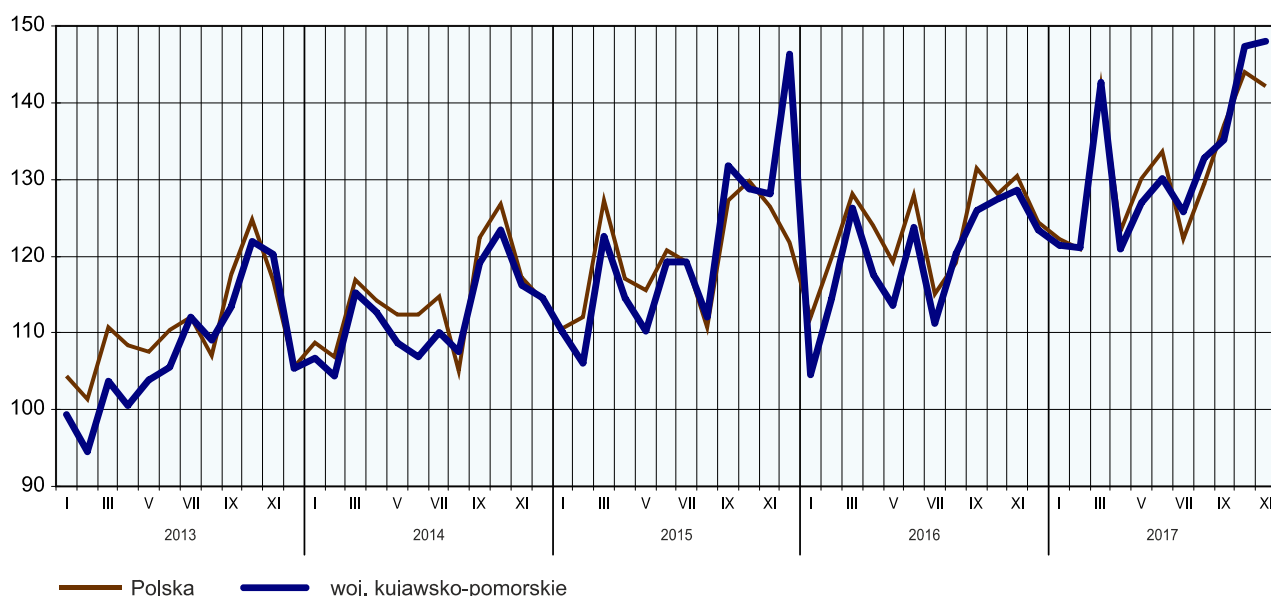
Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	XI 2017	I–XI 2017	
		analogiczny okres roku poprzedniego = 100	w odsetkach
O g ó ł e m	115,1	110,1	100,0
w tym:			
Przetwórstwo przemysłowe	115,4	110,2	95,8
w tym:			
produkcja artykułów spożywczych	110,8	113,0	25,7
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	109,0	101,5	1,4
produkcja papieru i wyrobów z papieru	110,4	104,9	12,1
poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	100,7	95,8	1,1
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	96,2	103,6	10,2
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	110,9	109,9	11,6
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	127,1	110,5	1,5
produkcja wyrobów z metali ^Δ	122,8	117,0	10,1
produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	100,2	120,4	3,3
produkcja mebli	116,5	114,7	4,3
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	102,0	106,9	2,5

Wyższy niż w listopadzie 2016 r. poziom produkcji sprzedanej wystąpił w 24 (spośród 30 występujących w województwie) działach przemysłu. Podwyższenie listopadowej sprzedaży w odniesieniu do analogicznego okresu ub. roku odnotowano m.in.: w produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 27,1%), w produkcji wyrobów z metali (o 22,8%), w produkcji mebli (o 16,5%), w produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 10,9%) oraz w produkcji artykułów spożywczych (o 10,8%).

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, wyniosła w listopadzie br. (w cenach bieżących) 39,7 tys. zł i była wyższa niż przed rokiem (w cenach stałych) o 11,8% przy wzroście przeciętnego zatrudnienia (o 2,9%) oraz wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto (o 8,4%).

DYNAMIKA PRODUKCJI SPRZEDANEJ PRZEMYSŁU
(przeciętna miesięczna 2010=100; ceny stałe)

W okresie od stycznia do listopada 2017 r. produkcja sprzedana przemysłu wyniosła (w cenach bieżących) 52975,2 mln zł i była (w cenach stałych) wyższa o 10,1% niż w analogicznym okresie ub. roku. Największy wpływ na wzrost produkcji w tym okresie miały działy zajmujące się m.in.: produkcją wyrobów z metali (o 17,0%), produkcją artykułów spożywczych (o 13,0%), produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 9,9%) oraz w produkcji papieru i wyrobów z papieru (wzrost o 4,9%). Spadek wystąpił natomiast m.in. w poligrafii i reprodukcji zapisanych nośników informacji (o 4,2%).

Na tle pozostałych województw, Kujawsko-Pomorskie zajęło w listopadzie 2017 r. 8 pozycję pod względem udziału w przychodach ze sprzedaży produkcji przemysłowej kraju.

Produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) w listopadzie 2017 r. wyniosła 686,7 mln zł. Była wyższa o 48,5% niż w listopadzie 2016 r. i o 10,8% wyższa niż w październiku br. (przed rokiem odpowiednio spadek o 34,2% i wzrost o 2,1%).

W omawianym miesiącu wydajność pracy w budownictwie, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego ukształtowała się na poziomie 36,0 tys. zł i była o 45,8% wyższa niż przed rokiem. Wzrost wydajności odnotowano przy wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 12,4% i wzroście przeciętnego zatrudnienia w budownictwie o 1,9%.

Produkcja budowlano-montażowa (w cenach bieżących) w listopadzie 2017 r. ukształtowała się na poziomie 418,3 mln zł (60,9% ogółu produkcji sprzedanej budownictwa) i była wyższa o 45,8% od uzyskanej w listopadzie 2016 r. (wówczas niższa o 28,6%). Wzrost produkcji budowlano-montażowej w skali roku został odnotowany we wszystkich działach, dotyczył odpowiednio: jednostek prowadzących roboty budowlane specjalistyczne (o 73,3%), przedsiębiorstw zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 52,5%), a także zajmujących się budową budynków (o 11,6%).

Dynamika i struktura produkcji budowlano-montażowej (w cenach bieżących) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	XI 2017	I–XI 2017	
		analogiczny okres roku poprzedniego =100	w odsetkach
O g ó ł e m	145,8	115,4	100,0
Budowa budynków ^Δ	111,6	93,7	27,3
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	152,5	126,4	39,6
Roboty budowlane specjalistyczne	173,3	126,6	33,1

W porównaniu z październikiem br., produkcja budowlano-montażowa województwa kujawsko-pomorskiego zwiększyła się o 5,3%. Wzrost dotyczył jednostek zajmujących się prowadzeniem robót budowlanych specjalistycznych (o 36,4%) oraz budową budynków (o 15,0%).

Udział produkcji budowlano-montażowej w listopadzie 2017 r. w produkcji krajowej wyniósł 4,9%, co plasuje województwo na 7 miejscu w kraju.

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W listopadzie 2017 r. w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku w województwie kujawsko-pomorskim zwiększyła się liczba mieszkań oddanych do użytkowania (o 25,2%) oraz liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym (o 50,2%), zmniejszyła natomiast się liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto (spadek o 7,3%).

Według wstępnych danych⁴, w badanym miesiącu **przekazano do użytkowania** 794 lokale, czyli o 25,2% mieszkań więcej niż przed rokiem. Wzrost liczby mieszkań w skali roku odnotowano w budownictwie indywidualnym, w którym oddano ich najwięcej — 447 lokali (56,3% ogólnej liczby oddanych mieszkań). Oddano także do użytkowania więcej mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem — 335 oraz mieszkań komunalnych — 11. W listopadzie 2017 r. oddano tak samo jak przed rokiem 1 mieszkanie zakładowe.

DYNAMIKA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA
(analogiczny okres 2010=100)

Efekty budownictwa mieszkaniowego uzyskane w województwie kujawsko-pomorskim w listopadzie 2017 r. stanowiły 4,5% efektów krajowych.

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w okresie **styczeń–listopad 2017 r.** kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	Mieszkania oddane do użytkowania			Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I–XI 2016 = 100	
O g ó ł e m	6900	100,0	125,3	92,5
Indywidualne	3849	55,8	107,4	121,9
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	2550	36,9	142,4	56,7
Spółdzielcze	142	2,1	159,6	43,9
Komunalne	138	2,0	353,8	44,8
Spółeczne czynszowe	213	3,1	x	54,7
Zakładowe	8	0,1	133,3	60,0

W okresie styczeń–listopad 2017 r. oddano do użytkowania 6900 mieszkań, tj. o 25,3% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost liczby mieszkań odnotowano we wszystkich formach budownictwa.

Pod względem liczby oddanych lokali Kujawsko-Pomorskie zajęło 8 pozycję wśród wszystkich województw.

W okresie styczeń–listopad 2017 r. **przeciętna powierzchnia** mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 92,5 m² i była mniejsza o 10,0 m² niż w analogicznym okresie ub. roku. Największe mieszkania wybudowali inwestorzy w budownictwie indywidualnym, w którym odnotowano spadek przeciętnej powierzchni zrealizowanego mieszkania.

⁴ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Najwięcej mieszkań przekazano do użytkowania w: Bydgoszczy (1324), Toruniu (1091), powiatach bydgoskim (716) i toruńskim (592), najmniej natomiast w powiatach wąbrzeskim (41) i radziejowskim (47).

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG POWIATÓW W OKRESIE STYCZEŃ–LISTOPAD 2017 R.

W okresie styczeń–listopad 2017 r. mieszkania o największej przeciętnej powierzchni użytkowej powstały w powiatach: wąbrzeskim (151,7 m²), włocławskim (144,0 m²) i świeckim (143,8 m²). Najmniejsze lokale przekazano w Toruniu (59,0 m²) i w Bydgoszczy (62,7 m²).

W listopadzie 2017 r. liczba mieszkań, na realizację których wydano **pozwolenia na budowę** lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym wyniosła 916 i było to o 50,2% więcej niż w analogicznym miesiącu ub. roku. Najwięcej pozwoleń, bo 57,3% ogólnej liczby, dotyczyło mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem.

W badanym miesiącu zmniejszyła się w skali roku liczba **mieszkań, których budowę rozpoczęto** (o 7,3%, tj. do poziomu 342). Większość mieszkań, bo 72,8%, budowanych było w budownictwie indywidualnym.

Liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym i mieszkań, których budowę rozpoczęto **w okresie styczeń–listopad 2017 r.** kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I–XI 2016 = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I–XI 2016 = 100
O g ó ł e m	9743	100,0	129,9	8100	100,0	117,9
Indywidualne	5052	51,9	114,2	4586	56,6	113,1
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	4125	42,3	138,2	3179	39,3	126,2
Komunalne	42	0,4	44,7	36	0,4	16,5
Spółeczne czynszowe	456	4,7	x	177	2,2	239,2
Spółdzielcze	18	0,2	x	116	1,4	x
Zakładowe	50	0,5	x	6	0,1	200,0

RYNEK WEWNĘTRZNY

W listopadzie 2017 r. w województwie kujawsko-pomorskim odnotowano w ujęciu rocznym wzrost (w cenach bieżących) **sprzedaży detalicznej** (o 3,9%) i **sprzedaży hurtowej** (o 7,0%).

W porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku wzrost **sprzedaży detalicznej** (zrealizowanej przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe) zanotowano m.in. w grupach: prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (o 12,5%), pozostałe (o 10,3%), pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach (o 7,6%) oraz żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 6,9%). Wśród badanych grup produktów spadek w ujęciu rocznym dotyczył m.in. grup: tekstylia, odzież, obuwie (o 13,5%), pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 7,6%) oraz meble, RTV, AGD (o 1,7%).

W porównaniu z październikiem br. przychody ze sprzedaży detalicznej wzrosły o 2,7%. Wzrost w skali miesiąca dotyczył m.in. grupy pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 11,2%). Spadek natomiast odnotowano m.in. w grupach pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach oraz tekstylia, odzież, obuwie (w obu grupach o 8,5%).

W okresie styczeń–listopad 2017 r. sprzedaż detaliczna była o 4,2% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku.

Dynamika i struktura (w cenach bieżących) sprzedaży detalicznej kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	XI 2017	I–XI 2017	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100	w odsetkach	
O g ó ł e m ^a	103,9	104,2	100,0
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	92,4	90,6	13,9
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	106,9	105,4	40,0
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	107,6	106,8	1,9
Tekstylia, odzież, obuwie	86,5	104,5	2,9
Meble, RTV, AGD	98,3	101,1	1,7
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	112,5	107,9	2,3
Pozostałe	110,3	111,0	13,6

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych. Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych w listopadzie 2017 r. była wyższa niż przed rokiem (o 7,0%) oraz o 2,6% niższa w porównaniu z październikiem br., natomiast w przedsiębiorstwach hurtowych odnotowano odpowiednio wzrost o 6,9% i spadek o 1,5%.

W okresie styczeń–listopad 2017 r. sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych zwiększyła się o 9,4% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, a w przedsiębiorstwach hurtowych w tym samym okresie wzrosła o 10,9%.

Opracowanie merytoryczne – Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych (tel. 52 366 93 03);

Ośrodek Badań i Analiz Rynku Pracy

Redakcja techniczna, korekta, skład komputerowy i grafika – Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych

Informatorium: e-mail InformatoriumUSBGD@stat.gov.pl, tel. 52 366 94 00

WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM

WYSZCZEGÓLNIENIE A – 2016 r. B – 2017 r.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^a (w tys. osób)	A 248,2	248,7	248,3	248,2	248,2	248,6	248,8	247,8	248,9	248,6	248,6	249,0
	B 254,5	255,6	256,3	256,8	256,6	256,9	257,3	256,9	256,7	255,4	256,2	
poprzedni miesiąc = 100	A 101,3	100,2	99,8	100,0	100,0	100,2	100,1	99,6	100,4	99,9	100,0	100,2
	B 102,2	100,5	100,3	100,2	99,9	100,1	100,1	99,8	99,9	99,5	100,3	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A 103,2	103,0	103,0	102,9	102,8	102,8	103,1	102,4	102,7	101,9	101,8	101,7
	B 102,5	102,8	103,2	103,5	103,4	103,3	103,4	103,6	103,1	102,7	103,1	
Bezrobotni zarejestrowani (w tys. osób; stan w końcu okresu)	A 113,7	114,7	111,2	106,2	102,5	98,9	96,5	95,6	95,0	93,8	95,2	98,5
	B 103,3	102,5	98,7	93,0	89,5	85,8	84,8	83,8	82,3	79,8	80,1	
Stopa bezrobocia ^b (w %; stan w końcu okresu)	A 13,8	13,9	13,5	13,0	12,6	12,2	11,9	11,8	11,7	11,6	11,7	12,0
	B 12,4	12,3	11,9	11,3	10,9	10,5	10,4	10,2	10,1	9,8	9,8	
Oferty pracy (zgłoszone w ciągu miesiąca)	A 5537	8304	9415	8811	7352	8949	7446	8208	8773	7178	6165	4481
	B 7506	8044	10771	7919	8966	9039	8861	7658	8865	7648	5994	
Liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy (stan w końcu okresu)	A 29	23	20	19	20	15	16	16	14	19	18	30
	B 18	18	15	17	13	12	13	13	12	15	16	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a (w zł)	A 3413,49	3400,15	3598,97	3535,37	3452,77	3626,15	3610,56	3555,03	3620,70	3604,38	3642,34	3827,56
	B 3631,58	3619,75	3851,35	3757,51	3726,11	3868,28	3903,58	3836,42	3932,31	3910,88	3976,50	
poprzedni miesiąc = 100	A 92,2	99,6	105,8	98,2	97,7	105,0	99,6	98,5	101,8	99,5	101,1	105,1
	B 94,9	99,7	106,4	97,6	99,2	103,8	100,9	98,3	102,5	99,5	101,7	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A 103,3	103,6	101,5	103,7	102,4	103,9	101,6	104,6	103,7	103,6	104,5	103,4
	B 106,4	106,5	107,0	106,3	107,9	106,7	108,1	107,9	108,6	108,5	109,2	
Wskaźniki cen:												
towarów i usług konsumpcyjnych ^c :												
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A .	.	99,2	.	.	99,2	.	.	99,4	.	.	100,3
	B .	.	101,9	.	.	101,8	.	.	101,9	.	.	

^a W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, szacowanej na koniec każdego miesiąca. ^c W kwartale.

WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE A – 2016 r. B – 2017 r.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Wskaźniki cen (dok.):													
skupu ziarna zbóż:													
poprzedni miesiąc = 100	A	99,0	95,9	98,3	99,1	102,0	99,7	97,3	97,1	102,6	97,5	102,9	107,7
	B	101,4	100,8	102,9	98,5	102,0	100,2	94,4	93,6	101,2	103,2	99,4	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	93,5	91,1	91,7	93,1	101,6	99,3	94,5	94,9	95,8	92,4	92,3	98,6
	B	101,0	106,2	111,1	110,5	110,5	111,1	107,8	103,9	102,4	108,4	104,7	
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt):													
poprzedni miesiąc = 100	A	98,5	98,8	94,6	104,9	101,6	100,2	96,2	102,0	100,2	98,5	97,9	109,6
	B	101,9	99,0	97,3	99,1	102,8	99,4	97,1	105,0	98,9	104,1	100,2	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	102,9	95,8	91,5	98,1	98,4	97,1	99,2	98,9	102,0	98,4	91,3	102,2
	B	105,8	106,1	109,1	103,0	104,2	103,3	104,3	107,3	106,0	112,0	114,8	
skupu żywca rzeźnego wieprzowego:													
poprzedni miesiąc = 100	A	103,4	105,0	101,5	98,2	109,3	108,7	107,9	99,7	100,8	94,2	99,1	102,1
	B	97,0	98,0	103,2	108,8	101,1	102,4	97,9	99,5	97,4	90,5	95,8	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	97,9	94,2	95,5	93,7	107,4	110,7	120,7	120,7	114,7	115,1	129,4	132,7
	B	124,6	116,3	118,3	131,1	121,3	114,3	103,7	103,5	100,0	96,1	92,9	
Relacje cen skupu ^a żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta	A	6,5	6,9	6,9	6,9	7,7	8,0	9,0	9,7	9,2	8,7	8,3	8,7
	B	8,2	8,1	8,3	8,9	9,2	9,3	9,0	8,7	8,9	8,1	7,7	
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (w cenach stałych):													
poprzedni miesiąc = 100	A	71,5	109,4	110,1	93,2	96,5	109,1	89,9	107,9	105,1	100,9	100,9	96,1
	B	98,7	99,7	117,5	84,8	105,0	102,5	96,5	105,6	102,0	108,8*	100,4	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	94,8	107,9	102,9	102,6	102,9	103,8	93,4	107,3	95,7	99,0	100,4	84,3
	B	116,2	105,9	113,0	102,8	111,9	105,2	113,0	110,5	107,3	115,7*	115,1	
Produkcja budowlano-montażowa ^b (w cenach bieżących):													
poprzedni miesiąc = 100	A	27,5	135,8	110,8	95,4	109,4	128,1	83,4	113,8	129,0	77,8	106,6	166,2
	B	26,6	116,4	163,7	88,5	113,2	127,3	86,9	118,9	102,8	121,2	105,3	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	88,5	132,4	108,6	68,1	76,8	91,9	79,7	75,1	83,6	67,6	71,4	93,5
	B	90,5	77,6	114,6	106,3	110,0	109,4	114,0	119,1	94,8	147,6	145,8	

a Ceny bieżące bez VAT. b W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE A – 2016 r. B – 2017 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	501	988	1725	2188	2476	3055	3536	3897	4414	4874	5508	6262
	B	732	1171	2004	2323	2659	3481	4199*	4869*	5514*	6106*	6900	
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	98,0	122,6	129,2	116,8	113,1	113,7	99,9	95,4	94,9	95,5	94,5	93,3
	B	146,1	118,5	116,2	106,2	107,4	113,9	118,8*	124,9*	124,9*	125,3	125,3	
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (w cenach bieżących):													
poprzedni miesiąc = 100	A	81,7	101,9	114,8	102,4	94,1	100,9	102,5	102,8	96,6	106,0	99,2	105,3
	B	85,2	96,2	124,3	97,9	94,9	97,1	99,3	100,2	100,6	104,2	102,7	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	107,4	108,6	104,8	107,0	106,7	105,0	108,6	110,3	107,2	101,7	111,5	104,7
	B	109,2	103,1	111,7	106,9	107,7	103,7	100,6	98,0	102,1	100,3	103,9	
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach ^b :													
brutto ^c (w %)	A	.	.	6,5	.	.	6,1	.	.	5,9	.	.	5,2
	B	.	.	5,6	.	.	5,2	.	.	5,0	.	.	
netto ^d (w %)	A	.	.	5,6	.	.	5,5	.	.	5,3	.	.	4,6
	B	.	.	4,8	.	.	4,5	.	.	4,3	.	.	
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw ^b (w mln zł; ceny bieżące)													
	A	.	.	469,1	.	.	1174,5	.	.	1982,0	.	.	2998,3
	B	.	.	988,5	.	.	1744,9	.	.	2583,2	.	.	
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące)	A	.	.	74,5	.	.	79,0	.	.	68,5	.	.	73,3
	B	.	.	210,7	.	.	148,6	.	.	130,3	.	.	
Podmioty gospodarki narodowej ^e w rejestrze REGON (stan w końcu okresu)													
	A	193413	193596	193754	193799	194185	193485	193584	193674	193802	194010	194036	194099
	B	193574	193500	193887	194149	194465	194807	194957	195381	195370	195458	195578	
w tym spółki handlowe	A	15566	15644	15755	15858	15952	16081	16187	16273	16345	16443	16529	16644
	B	16729	16818	16937	17032	17084	17163	17253	17344	17435	17520	17612	
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A	1857	1861	1867	1863	1869	1872	1876	1880	1885	1890	1901	1908
	B	1908	1909	1922	1921	1924	1927	1933	1936	1940	1954	1959	

a W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane są prezentowane narastająco. c Relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności. d Relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności. e Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

* Dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej publikowanych.